

ปัญหาสิทธิการบินไทยกับสหรัฐอเมริกาและผลกระทบต่อประเทศไทย

นางสาวคันธ์ฉาย เทวินทรภักดี

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชานิติศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ.2539

ISBN 974-634-235-5

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

T 16794655

PROBLEMS OF THAI-US AIR TRAFFIC RIGHTS AND THEIR IMPACTS ON
THAILAND

Miss Kanchai Tewintorapakti

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Laws

Department of Law

Graduate School

Chulalongkorn University

1996

ISBN 974-634-235-5

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ปัญหาสิทธิการบินไทยกับสหรัฐอเมริกาและผลกระทบต่อประเทศไทย
โดย นางสาว คันธฉาย เทวินทรภักดี
ภาควิชา นิติศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ ดร.สรจักร เกษมสุวรรณ

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารธุรกิจ

[Handwritten Signature]

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.สันติ อุงสุวรรณ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

[Handwritten Signature]

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. ชุมพร ปัจจุสานนท์)

[Handwritten Signature]

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(อาจารย์ ดร.สรจักร เกษมสุวรรณ)

[Handwritten Signature]

..... กรรมการ
(อาจารย์สาริน สกฤตณะ)

[Handwritten Signature]

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.จตุรงค์ ธีระวัฒน์)

[Handwritten Signature]

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ชลอ ว่องวัฒนาภิกุล)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

ค้นคว้า เทวินทรภักดี : ปัญหาสิทธิการบินไทยกับสหรัฐอเมริกาและผลกระทบต่อประเทศไทย

(PROBLEMS OF THAI- US. AIR TRAFFIC RIGHTS AND THEIR IMPACTS

ON THAILAD) อาจารย์ที่ปรึกษา : อาจารย์ ดร.สรจักร เกษมสุวรรณ, 168 หน้า.

ISBN 974-634-235-5

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายที่จะแสวงหารูปแบบความตกลงว่าด้วยบริการเดินอากาศระหว่างประเทศ
ในรูปแบบที่เหมาะสมที่สุดในการที่จะนำไปใช้ในการแก้ไขปัญหาสิทธิการบินระหว่างไทยกับสหรัฐอเมริกา
เนื่องจากความตกลงแบบเปิดเสรีหรือ Open Skies นั้นทำให้สหรัฐอเมริกาอาศัยสิทธิรับขนการจราจร
อย่างไม่จำกัด โดยเฉพาะการรับขนการจราจรตามเสรีภาพที่ 5 ในขณะที่สายการบินของไทยถูกจำกัด
สิทธิในการรับขนจากสหรัฐอเมริกาและจุดระหว่างประเทศและนำไปสู่การยกเลิกความตกลงระหว่าง 2 ประเทศ

ด้วยเหตุนี้เองประเทศไทยจึงต้องเปลี่ยนรูปแบบความตกลงรูปแบบเสียใหม่เพื่อให้ประเทศไทยสามารถ
เข้าควบคุมการรับขนการจราจรของสหรัฐอเมริกาได้เสมอภาคขึ้น

ในการวิจัยได้ทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบ ข้อดี ข้อเสีย ของรูปแบบความตกลงแบบต่าง ๆ ที่ใช้
อยู่ในปัจจุบัน

ผลการวิจัยพบว่ารูปแบบความตกลงที่เหมาะสมที่ประเทศไทย ควรนำมาใช้เป็นแนวทางในการเจรจา
แลกเปลี่ยนสิทธิการบินกับสหรัฐอเมริกา ตามความตกลงฉบับใหม่ คือ แบบควบคุมหรือแบบ Capacity
predetermination เนื่องจากความตกลงรูปแบบนี้จะให้สิทธิแก่รัฐคู่สัญญาที่จะควบคุมการจัดความจุความถี่
ในการรับขนการจราจรของแต่ละฝ่ายได้ก่อนให้บริการ แต่อย่างไรก็ตามผลการวิจัยนี้เป็นเพียงความเห็นใน
เชิงวิชาการซึ่งรัฐบาลทั้งสองฝ่ายอาจจำเป็นต้องใช้ปัจจัยทางด้านอื่นมาเสริมในการเจรจาต่อรองเพื่อทำความตกลง
ฉบับใหม่

ภาควิชา นิติศาสตร์
สาขาวิชา นิติศาสตร์
ปีการศึกษา 2538

ลายมือชื่อนิสิต *ศุภมาส*
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา *sr...*
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

C570297 : MAJOR LAW
KEY WORD: AIR TRAFFIC RIGHTS.

KANCHAI TEWINTORAPAKTI : PROBLEMS OF THAI - US. AIR TRAFFIC RIGHTS
AND THEIR IMPACTS ON THAILAND. THESIS ADVISOR : SORAJAK
KASEMSUVAN, Ph.D. 168 pp. ISBN 974-634-235-5

The objective of this research is to find the most suitable legal formula to resolve the Air Traffic problems between Thailand and the USA. On one hand, The Open Skies formula gives the USA. an authority to use limitless air traffic right but on the other hand, Thailand traffic right has been limited.

This led to a suspension of Thai - US. air service agreement. Thailand would prefer a new agreement that will give Thailand the authority to better control air traffic right.

In this research, the researcher has analysed the advantages and disadvantages of the present air service agreement.

According to this study, the suitable theory for Thailand to present in the bilateral agreement is the capacity predetermination. This new agreement will give the right for the contractors to control the capacity and the frequency before the services. However this research is an academic exercise and the negotiations of both sides may have to consider several non-academic factors to reach a mutually acceptable agreement.

ภาควิชา.....นิติศาสตร์

สาขาวิชา.....นิติศาสตร์

ปีการศึกษา.....2538

ลายมือชื่อนิติ.....*Kanchai Tewintorapakti*

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....*Sorajak Kasemsuvan*

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาอย่างยิ่ง ของอาจารย์ ดร. สรจักร เกษมสุวรรณ ที่กรุณาสละเวลารับภาระเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา และได้กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำ แสดงข้อคิดเห็น ตลอดจนตรวจแก้ไขวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จนลุล่วงไปด้วยดี ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณไว้ ณ ที่นี้ นอกจากนี้ ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณบุคคลต่าง ๆ ที่ช่วยให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ลุล่วงไปด้วยดี

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณ ท่านรองศาสตราจารย์ ดร. ชุมพร บังจตุสานนท์ ที่ได้รับเป็นประธานกรรมการในการสอบวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้แก่ผู้เขียน

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณ ท่านรองศาสตราจารย์ ดร. จตุรงค์ ภิระวัฒน์ ที่ได้สละเวลาให้คำปรึกษา ตลอดจนช่วยปรับเปลี่ยน แก้ไข การวางหัวข้อวิทยานิพนธ์ รวมทั้งเนื้อหาในวิทยานิพนธ์เล่มนี้ให้มีความชัดเจนและรัดกุมขึ้น

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณ ท่านอาจารย์สาริน สกุตร์คนะ ที่ได้ช่วยตรวจและแก้ไขวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ตลอดจนช่วยแนะนำแหล่งข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์ให้แก่ผู้เขียน

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณ ท่านรองศาสตราจารย์ ดร. ชลอ ว่องวัฒนาภิกุล ที่ได้สละเวลารับเป็นภาระในการตรวจและแก้ไข ตลอดจนให้คำแนะนำในเรื่องเนื้อหาของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้มีความสมบูรณ์มากขึ้น

ผู้เขียนขอขอบพระคุณ เจ้าหน้าที่ของกรมการบินพาณิชย์ การท่าอากาศยานแห่งประเทศไทย กระทรวงคมนาคม และ ICAO ทุกคน ที่ให้ความอนุเคราะห์ในเรื่องข้อมูลโดยเฉพาะ คุณอภิชาติ เพ็ญสุภา ที่ได้สละเวลาให้ผู้เขียนได้ทำการสัมภาษณ์ และแนะนำข้อมูลอันเป็นประโยชน์ต่อการทำวิทยานิพนธ์เล่มนี้

ท้ายสุดนี้ ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา และญาติพี่น้องทุกคนของผู้เขียนที่คอยเป็นกำลังใจให้ผู้เขียนตลอดมา

ผู้เขียนหวังว่าวิทยานิพนธ์เล่มนี้ คงจะมีคุณค่าและประโยชน์แก่ผู้อ่านบ้างไม่มากก็น้อย และหากมีข้อบกพร่องประการใด ผู้เขียนขอน้อมรับไว้แต่เพียงผู้เดียว

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
บทที่ 1 บทนำ	1
บทที่ 2 สิทธิการบินและความสำคัญต่อการประกอบการบินส่งทางอากาศ	6
ความหมายของสิทธิการบินและความสัมพันธ์กับอำนาจอธิปไตย.....	6
1. ความหมายของคำว่าสิทธิการบิน.....	6
2. ความสัมพันธ์ระหว่างสิทธิการบินกับอำนาจอธิปไตย.....	7
สิทธิการบินภายใต้ความตกลงพหุภาคีและทวิภาคี.....	11
1. สิทธิการบินภายใต้ความตกลงพหุภาคี.....	11
2. สิทธิการบินภายใต้ความตกลงทวิภาคี	22
ความสำคัญของสิทธิการบินต่อการประกอบการบินส่งทางอากาศ	25
1. ความเชื่อมโยงระหว่างสิทธิการบินกับการประกอบการบินส่งทางอากาศ.....	25
1.1 กรณีการประกอบการบินส่งทางอากาศภายในประเทศ.....	25
1.2 กรณีการขนส่งทางอากาศระหว่างประเทศ.....	25
2. ผลประโยชน์ที่เกิดจากการแลกเปลี่ยนสิทธิการบิน.....	26
บทที่ 3 การแลกเปลี่ยนสิทธิการบินในระดับทวิภาคี.....	28
กล่าวโดยทั่วไป.....	28
ประเด็นที่ใช้ในการเจรจาแลกเปลี่ยนสิทธิการบินโดยทั่วไป.....	29
รูปแบบที่ใช้ในการแลกเปลี่ยนสิทธิการบิน.....	39
1. วิวัฒนาการของรูปแบบการแลกเปลี่ยนสิทธิการบิน.....	39

2	รูปแบบความตกลงที่ใช้ในการแลกเปลี่ยนสิทธิการบิน.....	41
2.1	รูปแบบความตกลงแบบ Bermuda I.....	42
2.2	รูปแบบความตกลงแบบ Capacity Predetermination	44
2.3	รูปแบบความตกลงแบบ Open Skies.....	46
3	รูปแบบการแลกเปลี่ยนสิทธิการบินของประเทศไทย.....	49
3.1	รูปแบบความตกลงที่ประเทศไทยทำกับประเทศต่าง ๆ.....	49
3.2	ความเป็นมาของการทำความตกลงรูปแบบต่าง ๆ.....	50
3.3	ตัวอย่างความตกลงที่ประเทศไทยทำกับประเทศต่าง ๆ	50
บทที่ 4	นโยบายและกฎหมายภายในที่ประเทศไทยและประเทศสหรัฐอเมริกา ใช้ในการแลกเปลี่ยนสิทธิการบิน	59
	นโยบายและกฎหมายภายในของไทยที่ใช้ในการแลกเปลี่ยนสิทธิการบิน.....	59
1.	นโยบายของไทยที่ใช้ในการแลกเปลี่ยนสิทธิการบิน.....	59
2.	กฎหมายภายในของไทยที่ใช้ในการแลกเปลี่ยนสิทธิการบิน.....	61
	นโยบายและกฎหมายภายในของสหรัฐอเมริกาที่ใช้ในการแลกเปลี่ยน สิทธิการบิน.....	66
1.	นโยบายของสหรัฐอเมริกาที่ใช้ในการแลกเปลี่ยนสิทธิการบิน.....	67
2.	กฎหมายภายในของสหรัฐอเมริกาที่ใช้ในการแลกเปลี่ยนสิทธิการบิน.....	71
บทที่ 5	ประเด็นปัญหาที่เกิดจากการแลกเปลี่ยนสิทธิการบินระหว่างไทยกับ สหรัฐอเมริกา.....	78
	ความเป็นมาของการแลกเปลี่ยนสิทธิการบินระหว่างประเทศไทยกับ ประเทศสหรัฐอเมริกา.....	78
	หลักการและสาระสำคัญของความตกลงว่าด้วยบริการเดินอากาศระหว่างไทย กับสหรัฐอเมริกา	79
	ปัญหาที่เกิดขึ้นอันเนื่องมาจากการประกาศใช้ความตกลงว่าด้วย บริการเดินอากาศระหว่างไทยกับสหรัฐอเมริกา ฉบับ พ.ศ. 2522	86
1.	ประเด็นปัญหาในเรื่องเส้นทางบิน.....	88

2. ประเด็นปัญหาในเรื่องจำนวนเที่ยวบิน.....	88
3. ประเด็นปัญหาในเรื่องการบินผ่านสหรัฐอเมริกา.....	89
4. ประเด็นปัญหาเกี่ยวกับสิทธิในเสรีภาพที่ 5.....	90
การบอกเลิกความตกลงว่าด้วยบริการเดินอากาศระหว่างไทยกับสหรัฐอเมริกา ฉบับ พ.ศ. 2522 และสถานภาพในปัจจุบัน.....	94
1. สาเหตุที่ประเทศไทยต้องบอกเลิกความตกลงว่าด้วยบริการเดินอากาศ ฉบับ พ.ศ.2522.....	94
2. ผลดี ผลเสียของการบอกเลิกความตกลงว่าด้วยบริการเดินอากาศ ฉบับ พ.ศ.2522.....	99
3. สถานภาพของไทยและสหรัฐอเมริกาภายหลังการบอกเลิกความตกลง ว่าด้วยบริการเดินอากาศ ฉบับ พ.ศ.2522.....	104
บทที่ 6 สรุปและเสนอแนะ.....	107
รายการอ้างอิง	114
ภาคผนวก	119
ประวัติผู้เขียน	168